

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת וישב

תורת

לעולם אל ישנה בין הבנים והתלמידים

בראשית פרק לז פסוק ג **וַיִּשְׂרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו כִּי בֶן זִקְנִים הוּא לֹו וַעֲשֵׂה לֹו כְּתֹנֶת פְּסִים: וַיֵּרָא אֶזְרָא כִּי אֶתֹו אֶהָב אֶבְיָהֶם מִכָּל אֶזְרָא וַיִּשְׁנָאוּ אֹתֹו וְלֹא יָכֻלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלֹם:**

דברי הגמרא בשבת והסברה

מבואר במסכת שבת דף י ע"ב אמר רב לעולם אל ישנה אדם בן בין הבנים שהרי יעקב בשליל שני סלעים מילת שנתן ליוסף ירדו בני למצרים: וכן פסק הרמב"ם בהלכות נחלות פ"ו הי"ג.
 והקשו התוספות וכי בגלל הכתונת פסים ירדו למצרים והרי כבר נגזרה הגזרה בימי אברהם על אשר אמר במה אדע כי ארשנה אמר הקב"ה גר יהי זרעך בארץ לא להם ארבע מאת שנה מאה שנה על כל מילה?
 ותירצו התוספות שאמנם הגזרה היתה גם בלעדי יעקב אך הרי כבר התחילה שלושים שנה קודם לידת יצחק וכל אותן שנים נחשב שמתקיימת הגזירה בזה שנמצאים בארץ לא להם וכך יכלה להתקיים כל הגזירה עד הסוף בלי לרדת למצרים ובלי עבודת פרך וכל הגזירות שעשו להן, ואילו ע"י מעשה יעקב שנתן כתונת פסים ליוסף גרם שהמשך הגלות תהיה במצרים ובעיניי קשים עד מאוד.

מדוע ההפליה אסורה

ודבר זה טעון ביאור מדוע בשביל שני סלעים מילת נגזר עינוי גדול במשך מאתיים ועשר שנים במצרים, מה גם שכל כונתו היתה כדי שתהיה בניהם קנאת סופרים מאחר ויוסף למד בהתמדה כל תורת רבו אביו וכמ"ש התרגום בן זקונים בר חכים יותר משאר אחיו וכיצד בשביל דבר כזה נגזרת גזירה זו?

ההפליה גורמת לשנאה ומחלוקת

אולם התורה ממשיכה להסביר ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם וכו' וישנאו אותו, בהיות וראו בעיניהם הבלטה מיוחדת של אהבת אביהם כלפיו הדבר גרם לשנאת אחים ולפירוד הלבבות, כמובן שכבר כתבו המפרשים לנמק ולבאר מעשיהם לפי דרגתם שאינה סתם שנאה בשביל בגד יותר יפה, אלא מפני חששם שהמשך הדורות והקמת עם ישראל תהיה רק ע"י יוסף והם ידחו כמו שאצל אברהם יצחק ממשיך וישמעאל נדחה, ואצל יצחק יעקב ממשיך ועשו נדחה, אף הם חשבו שלפי הנראה לעין כנראה שמתחיל אותו תהליך שיוסף ימשיך ויקבל הברכות והם ידחו. אך מכל מקום התורה מלמדת אותנו שיעקב אבינו טעה כמ"ש הספורנו מאחר והבליט אהבתו באופן הנראה לעין כד שהדבר הקטן הזה גרם להם לחשוב ולדמיין כל מיני תכניות עתידיות, ולזאת נגרם שנאת אחים ופירוד לבבות, וממילא המצב הדרדר עד שלא יכלו דברו לשלום, וק"ו שהחלומות הוסיפו נדבך משלים לאותה חשיבה, עד שהגיעו למצב שרצו לרוצחו ועכ"פ השליכוהו לבור למרות כל בכיותיו ותחנוניו שיצילו אותו וכי אחיהם בשרם הוא ומה יעשו עם אביהם, ולא הועיל אלא ביצעו את זממם עד שמכרו אותו בעשרים שקל. וכתוצאה ממעשים אלו נגזר על כל זרעם שהגלות תהיה קשה בעניינים גדולים במצרים. וגם עשרת הרוגי מלכות. והכל התחיל מהעדפת יוסף בבגד יותר יפה.

אלא שא"כ יש להקשות הגם שנבין את חשש השבטים מטעם הנ"ל, צריך להבין כיצד חז"ל למדו מכאן כלל לדורות הבאים לכל אב ואם שלא יבדיל בין בניו שהרי טעות של יעקב גרמה לעינוי גדול ולגזרות קשות, וכך כתב הרמב"ם אפילו מעט לא יבדיל בין בניו, אולי דווקא אצל השבטים היה סיבה גדולה שחששו ממנה כנ"ל וזה לא שייך בכל אדם?
 אלא בהכרח שחז"ל מלמדים אותנו יסוד גדול לכל הדורות שכמו שהשבטים בגלל הפליה קטנה הנראית בגלוי שעשה יעקב ליוסף טעו בדמיונם לחשוב שיש תכנית סביב הכתונת ועי"ז נגרמה שנאת אחים ונגרם עינוי בגלות מצרים ועשרת הרוגי מלכות ועוד, כך כל שינוי שיעשה האב בין בניו אינו יודע מה יחשבו וידמיינו ויפרשו האחים את הדבר וכיצד הדבר יבא לידי ביטוי ועלול להיות מזה מחלוקת ושנאה וחורבן אפילו בשביל דבר פשוט, ולזאת חובה על כל אב להתבונן במעשיו ולחשוב על תחושות ורגשות השני וכיצד זה מתקבל אצל האחרים שלא יפגעו בגלל מעשיו כי הוא סיבת הגלות.

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

חובת הזהירות מהפליה ופגיעה גם בין תלמידיו:

אולם נראה ברור שאין כוונת חז"ל להזהיר וללמד רק על אב ובניו אלא מזה יקיש האדם שלא רק אצל בניו אין להפלות באופן גלוי אלא גם אצל תלמידיו יזהר כנ"ל כיון שלפעמים מילה אחת יכולה לשבור תלמיד ולהמיט חורבן על אותו תלמיד ועל כל הדורות הבאים ממנו.

מעשה עם הרב ש"ך

כאשר מסופר על מרן הרב ש"ך זצ"ל שפעם בחן תלמידים וכמובן שתמיד יש טובים יותר ויש פחות אך בסוף המבחן הוציא הרב ש"ך עשר נש ונתן למחנך שיחלק לתלמידים על הצלחתם ולא רצה להבליט את המוצלחים בגלל הנאמר בפרשת השבוע כדי שלא יגרום לקנאה ושנאה בניהם.

מוסר השכל

נמצאנו למדים כמה חובה על כל אחד לתת הדעת על כל מילה שמדבר ומעשה שעושה האם אינו גורם צער לזולת וק"ו לת"ח או הוריו, וק"ו כאשר גורם לשנאת אחרים ומחלוקת שמי יודע איזה גזירות וצרות באות בעקבות כל מעשה ומעשה, שהרי כלל ישראל סבל עינויים קשים והעבידו אותם בפרך בגלל חוסר זהירות של יעקב לא לפגוע ביתר בניו ועי"ז נהרגו עשרת הרוגי מלכות והומתו בניו של יהודה ועוד צרות מרובות ומזה יקיש האדם עד כמה חובתו להיות זהיר ונזהר. ובפרט בזמננו שעם ישראל בצרה גדולה וכל יום יש גזירות קשות חובה עלינו להרבות אהבה ואחזה כי היא התרופה לביטול הגזירות הקשות. וכמו"כ כל אדם יתן דעת כל גידול וחינוך בניו שלא יפלא ויבדיל בן בין הבנים ויגרום לשנאת אחרים ח"ו. וכן המחנך יתן את הדעת בחינוך תלמידיו שלא יכשל בדבר זה אשר ח"ו שובר חלק מתלמידיו וגורם לשנאה וקנאה שאין בה תועלת הגם שקנאת סופרים מרבה חכמה בכל זאת התורה מלמדת שגם דבר זה אינו צריך להיות בהבלטה גדולה אלא בהתחשבות ועידוד גם החלשים ויה"ר שלא יצא מכשול מתח"י.

בידידות ואהבה
מרדכי מלכא